

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет
імені Михайла Драгоманова
Навчально-науковий інститут філософії та освітньої політики
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Науково-практична конференція
Захід присвячений пам'яті професора Г. І. Волинки
та 75-річчю від Дня народження, а також приурочений
до 190-річчю Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

V АКАДЕМІЧНІ ЧИТАННЯ ПАМ'ЯТІ
ПРОФЕСОРА Г.І. ВОЛИНКИ:
ФІЛОСОФІЯ, НАУКА ТА ОСВІТА

1 травня 2024 року

Львів – Торунь
Liha-Pres
2024

Склад оргкомітету з проведення науково-практичної конференції:

голова організаційного комітету – **Андрущенко Віктор Петрович**, ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України;

заступник голови організаційного комітету – **Вернидуб Роман Михайлович**, проректор з навчально-методичної роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

заступник голови організаційного комітету – **Драпушко Ростислав Григорович**, проректор з науково-педагогічної роботи (адміністративно-господарська діяльність) Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філософських наук, доцент;

заступник голови організаційного комітету – **Торбін Григорій Мирославович**, проректор з наукової роботи Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор фізико-математичних наук, професор;

заступник голови організаційного комітету – **Русаків Сергій Сергійович**, директор Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філософських наук, професор;

заступник голови організаційного комітету – **Гончаренко Катерина Сергіївна**, в.о. завідувача кафедри філософії Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філософських наук, доцент;

відповідальний секретар – **Глушко Тетяна Петрівна**, заступник директора з наукової роботи та міжнародних зв'язків Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

члени організаційного комітету:

Андрущенко Тетяна Іванівна – завідувач кафедри етики та естетики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

Вашкевич Віктор Миколайович – завідувач кафедри соціальної філософії, філософії освіти та освітньої політики Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

Розова Тамара Вікторівна – завідувач кафедри філософської антропології, філософії культури та культурології Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

Бондаренко Віктор Дмитрович – завідувач кафедри богослов'я та релігієзнавства Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філософських наук, професор;

Кравченко Петро Анатолійович – декан факультету історії та географії Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, професор кафедри філософії, доктор філософських наук, професор;

Васильєва Ірина Василівна – завідувач кафедри філософії, біоетики та історії медицини Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, доктор філософських наук, професор;

Дротянко Любов Григорівна – завідувач кафедри філософії Національного авіаційного університету, доктор філософських наук, професор;

Віхляєв Михайло Юрійович – директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва, доктор юридичних наук, професор;

Василенко Вікторія Станіславівна – заступник директора з навчально-методичної роботи Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, старший викладач кафедри богослов'я та релігієзнавства.

В Академічні Читання пам'яті професора Г. І. Волинка:
П 96 **філософія, наука та освіта** : науково-практична конференція
(1 травня 2024 року) / за ред. : Андрущенко В. П., Русакова С. С.,
Гончаренко К. С. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. – 184 с.

ISBN 978-966-397-381-4

У збірнику представлено матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті професора Г. І. Волинка та 75-річчю від Дня народження, а також приуроченої до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (1 травня 2024 року).

УДК 082.2:[101+001+37](062.552)

© Український державний університет
імені Михайла Драгоманова, 2024

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2024

© Навчально-науковий інститут
філософії та освітньої політики, 2024

ISBN 978-966-397-381-4

© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2024

ЗБЕРЕЖЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА САМОУСВІДОМЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

Дорога А. Є.

*кандидат філософських наук, доцент,
професор кафедри етики та естетики*

*Навчально-наукового інституту філософії та освітньої політики
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
м. Київ, Україна*

Пригадуються слова І.М. Дзюби, висловлені на сторінках першого числа часопису «Культурологічна думка» у 2009 році: «Методи фізичного винищення народів залишилися в минулому. Але є інший, сучасніший і ефективніший метод винародовлення: поставити під сумнів цінності якогось народу, оголосити їх безперспективними, дискредитувати опорні пункти його самоусвідомлення, маргіналізувати його буття» [1]. Написано це в контексті міркувань про багатоманітність культур як один з найбільших здобутків людської історії. Іван Михайлович відійшов у вічність 22 лютого 2022 року. А через день на світанку Україна і світ здригнулись від цинічної дії обох цих методів: і варварського фізичного нищення, і оголошення українського народу таким, що не має власної історії й історичної перспективи.

Свого часу увагу Міністерства культури України було сконцентровано на долі культурної спадщини, що перебувала на тимчасово окупованих територіях і в анексованому Криму. Дізнавшись про руйнацію Бахчисарайського палацу, Національного заповідника «Херсонес Таврійський» та інших пам'яток, міністерство ініціювало проведення прямого моніторингу експертами ЮНЕСКО пам'яток на території Криму.

Нині обсяг переміщених культурних цінностей неймовірно розширився. Міністерство культури та інформаційної політики підтримує зв'язок з міжнародними організаціями із захисту й збереження культурної спадщини. Тепер до проблеми вивезення з окупованих територій величезної кількості культурних цінностей додалось руйнування закладів культури і культурних пам'яток України.

Але нікуди не поділись і «внутрішні вороги» – байдужість чиновників усіх рівнів, недосконалість закону «Про охорону культурної спадщини», безкарність злочинів проти культурної спадщини, відсутність підтримки меценатів та інвесторів з боку держави.

Необхідне законодавче закріплення порядку створення регіональних міжвідомчих комісій з представників СБУ, МВС і прокуратури за фактами скоєння злочинів проти пам'яток культурної спадщини.

Останні роки переконливо засвідчили успішність дій того сегменту громадянського суспільства України, що опікується культурною спадщиною. Саме ця сила довела свою здатність на модернізацію суспільства, формування правової соціальної держави. До прикладу, захисники культурної спадщини вважають, що в контексті децентралізації слід здійснити передання владних повноважень місцевим органам охорони культурної спадщини. Це підвищило б їхній авторитет і додало дієвості захисту культурного надбання. Крім того, необхідна розробка механізмів надання дозволів, погоджень і висновків органами охорони культурної спадщини з метою уникнення довільного потрактування Закону «Про охорону культурної спадщини». Поступово зусилля громадських організацій втілюються в конкретні документи. Тому «головна мета подальшого руху – досягнення єдності державних органів, громадських організацій, наукової спільноти й приватного сектора у справі збереження всіх видів культурної спадщини й захисту культурного суверенітету України» [2].

Забезпечення чіткої політики в цьому питанні на всіх рівнях – урядовому, регіональному, місцевому – можливе за умови взаємопідтримки дій держави й громадянського суспільства.

Література:

1. Дзюба І. Глобалізація і майбутнє культури. *Культурологічна думка*. К., 2009. № 1. С. 27–33.
2. Дорога А. Є. Європейський рік культурної спадщини в Україні: культурологічна аналітика тенденцій. *Культурологічна думка: Щорічник наукових праць*, 2019. № 15. 252 с. С. 136–143.